

Bakgrunn:

Prisen til fremme av ytringsfriheten i psykisk helsevern deles ut til en person, institusjon eller organisasjon som har utmerket seg gjennom sitt arbeid med å aktualisere retten til den frie ytring samt betingelsene for dette i psykisk helsevern som system og den praksis som finner sted der.

Prisvinneren bør også ha pekt på forslag til endringer som kan ivareta en grunnleggende respekt for mennesket, dets integritet og rett til ytring, medbestemmelse og deltakelse i behandlingssamarbeidet. Prisen deles ut årlig og består av en prissum på kr.10.000,-. Prisen vil bli utdelt i forbindelse med et årlig seminar som har den hensikt å skape oppmerksomhet rundt den enkelte prismottaker og prisens formål.

Om årets prisvinnere:

Historien viser mange eksempler på krenkende og uverdigg behandling av enkeltmennesker og grupper av mennesker innen psykisk helsevern. Rettigheter knyttet til den frie ytring, rett til organisering og grunnleggende menneskerettigheter er og blir daglig satt på spill. Prisen til fremme av ytringsfriheten innen psykisk helsevern har til hensikt å rette oppmerksomheten mot og sikre vilkårene for den frie ytring på et bredt grunnlag både innen psykisk helsevern og i forhold til en samfunnspolitisk kontekst. I dette arbeidet deltar et mangfold av enkeltpersoner, grupper og organisasjoner.

Prisen til fremme av ytringsfriheten i psykisk helsevern for 2011 er delt mellom to aktører som har bidratt til å åpne psykisk helsefeltet og gjøre tjenestene mer mangfoldige og den offentlige samtalen mindre monologisk. Ved å dele prisen slik vi har gjort i år, ønsker vi å vise at uredde fag- og brukerstemmer, det være seg organisasjoner eller enkeltpersoner, er nødvendige for å bringe feltet videre.

Den første av årets prisvinnere gir stemme til mennesker som har vært utsatt for en psykiatrisk behandling som tradisjonelt ikke har vært nevneverdig interessert i brukernes egne opplevelser og selvhelbredende krefter. Organisasjonen, og dens mest markante stemme siden organisasjonen ble startet i 2008, har søkt å vise nødvendigheten av at det skal finnes et mangfoldig behandlingstilbud, med flere teknikker som avløser hverandre, etter hvert som brukerne utvikler seg og vokser mentalt.

Målet er at klientene skal bli friske, selvstendige og frigjort fra psykofarmaka og behandlingsapparatet. Alle skal kunne velge sin behandlingsform uavhengig av ståsted og økonomi. Organisasjonen er en pådriver for å få etablert brukerstyrte behandlingssentre med helhetlig behandlingsfilosofi.

Den andre prisvinneren er psykiater. Han har gjennom utviklingen av tjenestene han leder og gjennom forfattervirksomhet vist at han tar føringene om brukermedvirkning og føringene for utviklingen av feltet på alvor. Gjennom å forfekte og begrunne at det medisinske hegemoniet på psykisk helsefeltet ikke kan forsvares, bidrar han til å løfte debatten på feltet og gjøre den friere.

Prisvinneren framholder at i den videre utviklingen av fagfeltet bør den medisinske modellen være mindre dominerende enn i dag. Brukerne bør bli møtt med forståelsesrammer som de i større grad kjenner seg igjen i, og de må få større innflytelse på utformingen av tjenestene. Psykisk helsevern bør ha ambisjoner ut over de tradisjonelle helsetjenestene og bør se seg selv i et økologisk perspektiv.

Årets prisvinnere nærmer seg samme konklusjon, men fra ulik kant. Det bør gi grunnlag for optimisme på vegne av feltet.

Årets prisvinnere er Hvite Ørn, ved styreleder Jan-Magne Sørensen, og psykiater, avdelingssjef og fagsjef Trond F. Aarre.